

2020-10-15
Karlstads universitet
HS 2020/734

Bedömagruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 10 Karlstads universitet

Huvudområde	Examensnivåer
Engelska	Högskole-, kandidat-, magister- och masterexamen
Spanska	Högskole- och kandidatexamen

Bedömagrupp kluster 10

Ordförande/extern bedömare, Lu: Alexander Bareis
Extern bedömare, Lu: Christian Claesson
Arbetslivsrepresentant: Maria Sjöström Gisslén
Utvärderingsansvarig, Miun: Irina Frisk
Bitr. utvärderingsansvarig, Kau: Åke Bergvall
Bitr. utvärderingsansvarig, Lnu: Bärbel Westphal
Studentrepresentant, Miun: Johan Näslund
Studentrepresentant, Kau: Amalia Berggren
Studentrepresentant, Lnu: Daniel Sundberg

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	4
2.1 Bakgrund och syfte	4
2.2 Bedömagruppens arbetsprocess	4
3 Huvudområde Engelska	8
3.1 Sammanfattning och reflektioner	8
3.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet	8
3.3 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna	9
3.3.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten	9
3.3.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande	10
3.3.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	10
3.3.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens	11
3.3.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället	12
3.3.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	13
3.3.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande	13
3.4 Kandidatexamen	14
3.5 Slutsatser och rekommendationer	15
4 Huvudområde Spanska	16
4.1 Sammanfattning och reflektioner	16
4.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet	16
4.3 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna	17
4.3.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten	17
4.3.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande	19
4.3.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	19

4.3.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens.....	21
4.3.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället	21
4.3.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	21
4.3.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande	22
4.4 Högskoleexamen.....	22
4.5 Kandidatexamen	23
4.6 Slutsatser och rekommendationer	23
5 Bilaga, Valda examensmål – självständiga arbeten	25
Kandidat	25

1 Sammanfattning

Utvärderingen omfattar två huvudområden vid Karlstads universitet – engelska och spanska – som bägge är organisatoriskt hemmahörande i Institutionen för språk, litteratur och interkultur.

Huvudområdena skiljer sig en del sinsemellan, inte minst i att engelskan har inalles 21 anställda – tre professorer, elva lektorer (varav tre docenter), tre adjunkter samt fyra doktorander – medan spanskan har två lektorer. Engelskans bredd i kursutbud, forskning och resurser är därför betydligt större.

Utvärderingen visar att engelskan har en stabil situation, med en rad starka områden: den nya kursstrukturen, det omfattande kursutbudet, den översiktliga hemsidan med tydlig överblick över lärares forskning och det genomtänkta jämställdhetsarbetet. På det stora hela är det alltså en väl fungerande miljö. Det som bör åtgärdas är formen för kursutvärderingarna. Svarsfrekvensen är alltför låg på de centralt genererade elektroniska kursvärderingarna, varför ämnet rekommenderas införa en kortare avstämning med de studerande genom utvärdering av pågående kurs.

Även spanskan är vid god vigör. Man erbjuder en komplett studiegång, trots begränsningar i medel och lärarresurser, en tydlig progression genom alla kurserna, och, tack vare den flexibilitet som periodiseringen erbjuder, ett förhållandevis stort kursutbud. Man har fått goda effekter av samläsningen med lärarprogrammet och integrerar framgångsrikt digitala lösningar även på campuskurser.

Den språkvetenskapliga inriktningen inom ämnet bör prioriteras upp, antingen genom nyrekrytering eller genom omläggning av ämnets profil – avsaknaden av disputerade forskare i språkvetenskap gör att måluppfyllelsen äventyras vad gäller både kursgivning och uppsatshandledning. Dessutom finns oroväckande indikationer om arbetssätt och arbetsmiljö för studenterna. Ämnet och institutionen bör därför säkerställa att det finns tydliga och trygga vägar för anonyma kursvärderingar, samt, om möjligt, stärka studentkårens förmåga att tillvarata studenternas intressen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Treklövern är ett samarbete mellan Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Karlstads universitet med syfte att kvalitetssäkra och utvärdera utbildningar. Denna rapport avser kluster 10 inom Treklövern och omfattar huvudområden engelska, franska, spanska och tyska och koordineras av Mittuniversitetet. Enligt uppdrag ska utvärderingarna ”ta fasta på resultat, förutsättningar och processer, liksom sådant utbildningsnära kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete, som anges i *Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (ESG) samt Högskolelagen (HL) och Högskoleförordningen (HF). I HL och HF specificeras bland annat nationella examensmål samt formella grunder för kvalitetsarbetet, till exempel vad gäller studentinflytande.” (Bedömargruppens uppdrag och arbete, s 2). Bedömargruppen ska i huvudsak bedöma hur de utbildningar som leder till examen faktiskt säkerställer att studenterna har förutsättningar att nå målen, men även om målen de facto uppfylls i respektive utbildning utifrån de nationella examensmålen. Tanken är att utvärderingen ska bedöma hur väl uppföljnings- och utvecklingsarbetet fungerar samt ge rekommendationer som kan bidra till fortsatt kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring.

2.2 Bedömargruppens arbetsprocess

Bedömargruppen för Treklövers kluster 10 samlades första gången i samband med ett upptaktsmöte i Stockholm den 23 januari 2020. Förutom en av studentrepresentanterna, som hade anmält förhinder, och utvärderingsansvarig från Mittuniversitetet fanns samtliga bedömargruppens ledamöter på plats. Mötet arrangerades likväl delvis på distans för att möjliggöra deltagande för lärosätenas representanter utan resor. Bedömargruppen består av nio ledamöter – en utvärderingsansvarig från Mittuniversitetet, två biträdande utvärderingsansvariga från Linnéuniversitetet respektive Karlstads universitet, en studeranderepresentant från vardera lärosäte, en arbetslivsrepresentant samt två externa ledamöter.

Under uppstartsmötet presenterades det stundande arbetet för såväl lärosätenas representanter som för bedömargruppen. Bedömargruppen valde examensmål för utvärderingen av de självständiga arbetena och bestämde en preliminär tids- och arbetsplan. Efterföljande arbete genomfördes med anledning av den då rådande Covid-19-pandemin uteslutande på distans: Såväl bedömargruppens interna möten som intervjuerna den 27 och 28 maj genomfördes digitalt med hjälp av konferensverktyget Zoom. Dessutom inrättades en arbets- och lagringsyta i det digitala systemet Box för att dela och tillgängliggöra filer.

Bedömargruppens arbete fortsatte efter upptaktsmöte genom ett antal digitala arbetsmöten:

- den 17 februari för ett kalibreringsmöte inför läsningen av de självständiga arbetena;
- den 16 april för ett avstämningsmöte efter läsningen av de självständiga arbetena;
- den 14 maj för ett avstämningsmöte efter läsningen av självvärderingarna;
- den 29 maj för ett kalibreringsmöte inför rapportskrivningen;
- den 20 augusti för ett avstämningsmöte om rapportskrivningen;
- den 9 oktober inför inlämning av rapporten.

Dessutom har en rad möten ägt rum i mindre grupper, i synnerhet i samband med rapportskrivningen.

Bedömargruppen rekryterade ytterligare en extern läsare av de självständiga arbetena, Kristy Beers Fägersten, professor i engelska med lingvistisk inriktning, Södertörns Högskola, som deltog i mötena den 17 februari och den 16 april.

Bedömargruppen hade tre typer av underlag för sitt arbete: lärosätenas självvärderingar; det digitala platsbesöket där man intervjuade undervisande lärare, verksamhetsnära ledning och studeranderepresentanter från samtliga lärosäten och ämnen; samt de självständiga arbetena. Utifrån dessa underlag har bedömargruppen gemensamt utarbetat en rapport för varje lärosäte. Nedan redogörs kronologiskt för hur arbetet med de tre typerna av underlag har genomförts.

Sammanlagt läste bedömargruppen 50 uppsatser – fem kandidatuppsatser i ämnet engelska från KAU, fem kandidatuppsatser i engelska från MIUN, samt 40 uppsatser från LNU, fördelade enligt följande: fem vardera inom engelska kandidat, engelska magister, engelska master, franska kandidat, franska magister, spanska kandidat, tyska kandidat och tyska magister. De bedömda uppsatserna har tagits fram slumpmässigt av ansvariga handläggare på respektive lärosäte, och under förutsättning att det hade skrivits ett tillräckligt antal uppsatser totalt inom ämnet och respektive examen för att kunna säkerställa ett representativt urval.

För en enhetlig bedömning inom bedömargruppen valdes tre uppsatser ut för en kalibreringsläsning, samtliga inom huvudområdet engelska (med tanke på att alla ledamöter i bedömargruppen inte behärskar spanska, tyska och franska): en kandidatuppsats från KAU, en magisteruppsats från LNU och en masteruppsats från LNU. Under kalibreringsläsningen deltog även den externa bedömaren Kristy Beers Fägersten. Efter kalibreringsmötet lästes och bedömdes uppsatserna av de enskilda vetenskapligt kompetenta ledamöterna. Antalet examensarbeten per läsare varierade från fem upp till femton uppsatser. Uppsatserna bedömdes mot utvalda mål i Högskoleförordningen som bedömargruppen hade tagit fram i samband med

upptaktsmötet: det första målet ur respektive kategori kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt (se bilaga valda examensmål).

I bedömningen av examensarbetena tillämpades skalan 1-3 tillsammans med en färgkodning enligt följande:

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

I tabellerna med våra bedömningar av de självständiga arbetena för varje huvudområde finns dessutom en tredelad kategorisering av de valda utbildningsmålen, nedbrutna i delmål:

Kunskap och förståelse: K1-K3 samt K1-4 (beroende på examensnivå)

Färdighet och förmåga: F1 samt F1-2 (beroende på examensnivå)

Värderingsförmåga och förhållningssätt: V1

Bedömargruppen fortsatte sitt arbete med en granskning av lärosätenas självvärderingar, som fanns tillgängliga för oss fr. o. m. den 21 april 2020. Förutom representanterna för KAU, LNU och MIUN, som inte läste självvärderingarna från sina egna universitet, läste övriga ledamöter i bedömargruppen samtliga självvärderingar och hade möjligheten att med hjälp av en mall eller utifrån ett självvalt format anteckna egna reflektioner och tankar inför ett gemensamt kalibreringsmöte efter läsningen. Detta kalibreringsmöte ägde rum den 14 maj, före platsbesöket den 27-28 maj. Under kalibreringsmötet enades ledamöterna kring en rad prioriterade frågor som skulle ställas utifrån självvärderingarna. Vidare enades bedömargruppen om specifika frågekataloger utifrån intervjukategori, samt en ansvarsfördelning av ordförandeskapen under själva intervjuerna. Ytterligare ett kort avstämningsmöte ägde rum den 26 maj, före platsbesöket, för att finjustera ansvarsfördelningen och frågekatalogerna.

Platsbesöket genomfördes med hjälp av videokonferensverktyget Zoom, men till skillnad från upptaktsmötet frångick vi det arbetssätt där flera individer deltog gemensamt via en anslutning från ett konferensrum. Bedömargruppens erfarenhet från platsbesöket pekade på bristande kvalitet i kommunikationen när ljudet togs upp av bordsmikrofoner, och det var tidvis svårt att med hjälp av videobilden avgöra vem det var som talade. Vi uppmanade därför samtliga deltagare att under platsbesöket

koppla upp sig med var sin enhet, med egen mikrofon och kamera. Denna förändring upplevdes som mycket positiv av samtliga deltagare och underlättade genomförandet av platsbesöket avsevärt. Samtidigt ska det påpekas att bedömargruppen upplever det som en brist att inte ha kunnat genomföra besöket på plats i Sundsvall, som ursprungligen planerat. Den personliga kontakten och kommunikationen blir lidande av distansen. Detta gäller inte minst arbetet inom bedömargruppen själv. Samtidigt var det förstås omöjligt att träffas fysiskt under den då rådande pandemin.

Irina Frisk deltog inte i bedömargruppens arbete under färdigställandet av denna rapport.

3 Huvudområde Engelska

3.1 Sammanfattning och reflektioner

Ämnet engelska vid Karlstads universitet håller hög klass och är en välfungerande enhet. Ämnet har en stor lärarkår med en jämn fördelning gällande kompetenser för både litteratur- och språkvetenskap. En stor del av dem har även lärarexamen i botten. Ämnet har forskarutbildning och aktiva doktorander. Engelska kan läsas på samtliga nivåer och har ett brett utbud av kurser. Även de redovisade pedagogiska ansatserna tyder på en kreativ och nytänkande lärarkår. Särskilt på den avancerade nivån har man ett brett utbud av olika ingångar som också knyter an till frågor i den aktuella samhällsdebatten som miljö, tvåspråkighet eller spekulativ fiktion. Trots detta förelåg tyvärr inte tillräckligt många magister- och masteruppsatser på grund av låg genomströmning på de högre nivåerna. Många kurser är flexibelt uppbyggda så att kvarts- och helfartsstudier möjliggörs, vilket är viktigt för dagens studenter. Utöver den klassiska grundstrukturen erbjuds även kurser för arbetslivet. Då bedömargruppen inte haft tillgång till andra uppsatser än kandidatuppsatser görs här en helhetsbedömning för ämnet. Studenter som uppnår olika examensnivåer samläses i hög utsträckning, varför en samlad bedömning är befogad.

3.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

De goda exempel vi hittat är den nya kursstrukturen, det omfattande kursutbudet, den översiktliga hemsidan med tydlig överblick över lärarnas forskning och det genomtänkta jämställhetsarbetet. Den nya kursstrukturen möjliggör en uppsats på 7,5 hp vilket medför att studenter numera kan ta ut en högskoleexamen. Det vi rekommenderar är att ämnet om möjligt finner ett arbetssätt för att få studenter att bli klara med sina uppsatser i tid. Ämnet eller institutionen skulle också kunna påbörja en uppföljning av alumner utan att ange närmare hur det skulle kunna gestaltas. En fördel med detta är att anknytningen till arbetsmarknaden då blir mera synlig. Det som bör åtgärdas är formen för kursvärderingar. Det har visat sig att de centralt genererade elektroniska kursvärderingarna inte fungerar som det var tänkt eftersom svarsfrekvensen är alltför låg. Vi rekommenderar att ämnet inför en kortare avstämning med de studerande genom utvärdering av pågående kurs.

3.3 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna

3.3.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Ämnet engelska vid Karlstads universitet ingår i Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap och tillhör Institutionen för språk, litteratur och interkultur. Fakulteten har ett uttalat kvalitetssäkringssystem som bygger på "Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning" (ESG), institutioner och ämnen deltar därför i ett systematiskt kvalitetsarbete som följer Demings modell: planera-genomföra-studera-agera. Ämnet genomför kursvärderingar kontinuerligt och inhämtar studenters synpunkter. Detta kontinuerliga uppföljningsarbete lägger alltså en god grund för säkerställande av måluppfyllelsen. De centrala, elektroniskt genererade enkäterna som studenter förväntas svara på har dock låg svarsfrekvens varför ett nytt arbetssätt för denna typ av kursvärderingar rekommenderas.

Ämnet visar på ett aktivt utvecklingsarbete och har under utvärderingsåret ändrat sitt kursupplägg till förmån för en bättre struktur och ett tydligt akademiskt upplägg där språk- och litteraturvetenskap väger jämt. Man har även infört en större akademisk uppsats redan på G2-nivån som fristående kurs. Med denna förändring kommer studenter kunna ta ut en högskoleexamen, vilket hittills inte varit möjligt.

Kandidatstudenter kan gå kursen Akademiskt skrivande på engelska, vilken har som mål att lägga en grund för det självständiga arbetet på kandidatnivå. Det måste sägas främja det framtida uppsatsskrivandet med tanke på målen i Högskoleförordningen. Ämnet möjliggör ett mycket flexibelt upplägg av studierna genom kvarts-, halv- och helfart men även genom campus- och distansstudier, vilket är en fördel ur studentperspektiv. Nyckeltalen visar också på en ganska jämn fördelning mellan campus och distans, vilket är bra för tillströmningen till ämnet. För lärarna leder det dock till en stor flora av kurser som måste administreras. Tyvärr innebär förändringen också att även studenter som valt campusstudier uppvisar låg närvaro, vilket är bekymmersamt för det kan möjligen leda till sämre retention och genomströmning. Detta kan emellertid ha sin orsak i en allmän tendens för de moderna språken i Sverige som i högre grad läses bredvid andra ämnen eller t.o.m. parallellt med ett aktivt arbetsliv.

Engelskans personalstyrka är betydande och lärarna forskningsaktiva, och därför kan man erbjuda studenterna ett mycket varierat utbud av kurser, speciellt också på avancerad nivå där den teoretiska fördjupningen spänner över ett brett fält med ett mångfasetterat urval av forskningsperspektiv. Studenterna kan välja mellan olika kurser för olika år. Vid uppsatsskrivning finns alltid både handledare och betygsättande examinerare involverade, doktorander får endast fungera som handledare. Inte alla studenter blir klara i tid, vilket är ett vanligt fenomen. De självständiga arbeten som lästs – samtliga är kandidatuppsatser – håller god till

mycket god klass för både språk- och litteraturvetenskapen. Examensmålen uppnås alltså som också tabellen ovan ger vid handen. Betygskriterierna för G3-nivån är mycket detaljerade och tydligt graderade enligt en skala 1-7, där 7 är den högsta nivån. En väl godkänd uppsats ska enligt kriterierna hålla hög klass både när det gäller vetenskaplig frågeställning, syfte, metod, analys, självständighet, struktur och språklig förmåga. Studenterna ska också opponera på annan uppsats där de genom sin bedömning av den andres uppsats kan visa att de förstått examensmålen. För magister- och masternivån används en femgradig skala A-E, där A är den högsta nivån. Även här gäller ovan nämnda kriterier, men med en fördjupning mot tidigare forskning och högre grad av komplexitet. Dock föreligger det inga magister- eller masteruppsatser i denna utvärdering, varför dessa examina inte bedömts i särskild ordning.

Förutsättningarna för uppfyllande av utbildningsmålen är alltså mycket bra när det gäller ämnets utbud, utvecklingsarbete och det vetenskapliga innehållet. Ämnet pekar dock på ett välkänt faktum: nämligen att de stadigt minskade anslagen för HUMSAM-området lett till en urholkning av utbildningen då lärarledda timmar särskilt för muntlig och skriftlig språkfärdighet inte kan ges i avsedd grad. Detta är ett stort problem för moderna språk och det måste åtgärdas. Det kan visserligen ske genom omfördelningar inom lärosätet men det borde också adresseras nationellt.

3.3.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Karlstads universitet har nyligen omstrukturerat sitt upplägg för engelska på kandidatnivå. Delar av det nya upplägget har utformats i respons på önskemål från studenter och i samråd med ämnesrepresentanter via program- och kursvärderingar samt studentintervjuer. Under intervjuerna framkommer att lärarna av studenterna upplevs som kunniga och som villiga att ge respons och stöd. Under intervjuerna fanns önskemål om mer lärarledd tid och fler föreläsningar. Den minskade mängden kontakttid för lärare och studenter påtalas även i självvärderingen, då i samband med progressionen i muntliga språkfärdigheter som försvinner efter A-nivån.

Genomgående för självvärderingen är en ärlig reflektion kring att man balanserar studenternas progression med de timmar som är tillgängliga. De motiveringar som skrivs fram gällande inlärningsordningen för både litteratur och språkvetenskap framstår som genomtänkta, och studenternas involvering via representanter och undersökningar bör ha bidragit till att deras lärande och upplevelser har varit fokus för planeringen.

3.3.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Som ämnets redovisning delger och hemsidan utvisar är engelskans personal i hög grad forskningsaktiva med regelbundna publikationer. Lärarnas forskningsanknytning tydliggörs också genom redovisning av aktuellt

konferensdeltagande. Detta borgar för en god forskningsanknytning av undervisningen. Lärarna har fast tilldelning av forskningstid, och de kan därmed planera långsiktigt för sina respektive forskningsprojekt och sitt konferensdeltagande, vilket är positivt. Forsknings- och utvecklingstiden för adjunkter är 10%, för lektorer 20% och för professorer 40% plus tid för handledning av doktorander. På grundnivån ges kurser som förmedlar de viktigaste fundamentala kunskaperna som studenter sedan kan bygga vidare på. Här presenteras t ex den språkvetenskapliga begreppsapparaten, teorier och metoder. Inom litteraturvetenskapen sker en introduktion till både äldre och nyare litteratur under de två första terminerna medan teoribildning introduceras på G3 nivån. Ämnet har ett intressant resonemang om tidpunkten för introduktion av forskningsartiklar som ska ge "orienteringen om aktuella forskningsfrågor" enligt HF. Lärarna anser att det behövs mycket gedigna förkunskaper inom fältet engelsk litteratur innan studenter kan tillgodogöra sig djupgående forskningslitteratur på området. Detta vittnar om en ur beprövad erfarenhet sprungen medvetenhet om nödvändig progression inom utbildningen – i synnerhet när det gäller komplexa texter på ett annat språk och den mångfacetterade teoribildningen inom litteraturvetenskapen.

Avancerade kurser ges överlag med anknytning till lärarnas forskning, och handledning sker inom lärarens forskningsämne. Engelskan erbjuder ett brett spektrum av kurser på avancerad nivå som mer eller mindre direkt avspeglar lärarnas forskningsområden. Här finns både grundläggande teori inom såväl språk- som litteraturvetenskap, samt för båda inriktningarna även fördjupningsområden som språkdata, tvåspråkighet, språk och gender, amerikansk litteratur, science fiction eller romaner av afrikansk-amerikanska kvinnliga författare, för att bara nämna några. Dessa exempel visar på att ämnet ligger nära tidens stora forskningsfrågor och att det finns ett nytänkande inom utbildningen. Som ämnet självt påpekar är den nära anknytningen till forskarnas specialområden inte enbart av godo, då man behöver anpassa utbudet efter eventuellt ny personal. Detta anser bedömargruppen dock vara ett mindre problem, eftersom ämnet med det upplägget också håller dörren öppen för regelbunden utveckling och inte har låst fast sig vid kurser som alltid ska ges.

3.3.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Karlstad universitet har föredömligt nog en centralt inrättad universitetspedagogisk enhet (UPE) som enligt självvärderingen stödjer lärare med utbildning inom "målstyrd undervisning, och utveckling av examinationsformer och återkoppling, integration av blended learning [...] och utbildning för forskningshandledare och handledning av examenarbeten." (s 4) Man har även infört en pedagogisk karriärstege.

Den bifogade lärartabellen visar på 21 anställda inom ämnet engelska: fyra är doktorander, tre adjunkter (varav en timanställd), elva lektorer (varav tre docenter)

och tre professorer. Nio arbetar med litteratur-, tolv med språkvetenskap. I lärarkåren finns sju personer med en lärarexamen i botten, vilket är en bra bas för lärarutbildningen inom ämnet. Femton lärare har också gått högskolepedagogisk utbildning i varierande omfattning, för samtliga doktorander gäller 7,5 hp i högskolepedagogisk utveckling. Den pedagogiska karriärstegen har hittills inte utnyttjats. Under intervjun framkom att man upplevde den som otymplig med stora krav på dokumentation. Sammantaget kan dock sägas att ämnet har fullgod ämnesdidaktisk och högskolepedagogisk kompetens för att kunna genomföra undervisning av hög kvalitet.

3.3.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

I självvärderingen skrivs det fram att språkstudenterna drar nytta av sin utbildning inom en mängd olika yrken, och att den ses som kompletterande till en annan arbetsmarknadsinriktad utbildning. Man lyfter även exempel på studenter som gått vidare till att arbeta inom översättning och kommunikation.

De generella kunskaper som språken bidrar till, dvs kontextualisering av olika skeenden och situationer kulturellt och socialt är en färdighet som är viktig i många olika positioner. Användbarheten för studenterna själva är också central genom de förhållningssätt de lär sig till information, litteratur och kommunikation. "Samhällsnyttan i bred bemärkelse av humanistisk bildning är svårfångad samtidigt som den är absolut självklar och samhällsbärande" (s 23) är den formulering man valt i självvärderingen, men de konkreta exempel som erbjuds i texten lyckas likväl fånga den mångfacetterade värld i vilken språkstudenterna förbereds att verka. Samläsningen med lärarutbildningen kan också tänkas bidra till att en karriär som lärare blir en möjlig väg för fristående studenter. Ämnet erbjuder även kurser under namnet English for Special Purposes, vilket är kurser specifikt inriktade mot andra ämnen, så som ekonomi och teknik. Detta attraherar studenter utifrån ämnet och gör att ämnet bidrar till universitetets övriga utbildningars användbarhet på ett föredömligt vis. Fackkunskaper är viktiga för den som vill använda sina språkkunskaper inom näringsliv eller offentlig förvaltning. Ett sådant samarbete kan även generera synergier till gagn för internationalisering och skapa möjligheter för studenter inom andra huvudområden.

En svaghet i argumenten kring samhällsnyttan är bristen på en uppföljning med alumner. Svarsfrekvenser tenderar att svikta på automatiserade enkätundersökningar bland studenter, och det finns god grund att tro att detta inte förändras bland alumner. Likväl kan det fåtal svar man får erbjuda någon insikt i vad som väntar efter universitetet, och på så vis bidra till en effektivare design av utbildningen.

3.3.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Karlstads universitet använder ett universitetsgemensamt system för program- och kursutvärderingar som baseras på att studenter fyller i en standardiserad enkät med flervälsfrågor digitalt. Systemet ska fungera både som insamling och analysverktyg för att producera översikter av inkomna synpunkter. Ett problem som lyfts av självvärderingen och som återkom i studentintervjuerna är att utvärderingen avser stora kurser som har flera delkurser. Då är det inte möjligt att ge en nyanserad bild av alla moment. I självvärderingen skrivs det fram att en ny struktur kommer att åtgärda detta genom separat utvärdering av delkurserna.

Responsfrekvensen är ofta låg på de elektroniska utvärderingarna, och frågorna beskrivs som för generella för att ge användbara resultat. Problemen med enkätens utformning har lyfts i ett flertal av intervjuerna, och känns därför viktiga för både studenter och anställda. Det finns dock även möjlighet för studenterna att lämna in svar i fritext för varje fråga. De exempel som finns i självvärderingen (s 25) påvisar att denna svarsform ger bättre och mer matnyttig information för kurs- och programutveckling. Kursansvariga kan även själva få skriva en kompletterande reflexionstext. Lärare har också frihet att, på eget initiativ, utvärdera kurser på egen hand genom andra metoder.

Studenterna finns representerade i ämnesrådet, och vid studentintervjuerna anses representationen fungera väl inom engelskan. Studentrepresentanter har i uppgift att samla in åsikter från sina medstudenter och sedan föra fram dessa i ämnesrådet. Flera av förändringarna i engelskans kursplaner, struktur och utbud på kandidatnivå kommer enligt självvärderingen från inkomna studentsynpunkter och diskussioner med studentrepresentanter, vilket är föredömligt. I självvärderingen lyfts problematiken med att både ämnesråd och utvärderingar ligger i slutet av terminen. Detta innebär att studenter inte har möjlighet att påverka kursen medan de läser den, förutom där läraren väljer att utvärdera kontinuerligt. Översikterna från utvärderingarna finns efter terminen dock tillgängliga för studenter digitalt.

3.3.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Karlstad universitet anordnar föreläsningar och workshops om genus, jämställdhetsintegrering och normer, där alla, så även ämnet engelska deltar. Det är ett ambitiöst program, och målen och perspektiven ska framgå i examensmål, kurs- och utbildningsplaner. På kursplanenivå har dock dessa mål ännu inte formulerats. Även genom en årlig kartläggning om lika villkor gällande diskrimineringsgrunderna får ämnet återkoppling från studenterna. Könsfördelningen inom lärarkåren är jämn med en liten övervikt för kvinnors akademiska kompetens. Eftersom dock doktorandgruppen i huvudsak bestått av män har man i senaste utlysningen särskilt

uppmuntrat kvinnliga sökanden och därefter kunnat anställa kvinnor som också var mycket meriterade. Inom engelsk lingvistik framhålls kompetens inom "språk och gender" som ett särskilt forskningsområde på ämnets webbsida. Enligt självvärderingen har också några av lärarna ett genusperspektiv i sin forskning, bl. a med ett aktuellt exempel om #MeToo. Då – som i andra moderna språk i landet – kvinnliga studenter överväger numerärt, planerar ämnet att utöka andelen kvinnliga författare i sina litteraturlistor, särskilt på grundnivån G1. Att de studerande möts av genusrelaterade teorier på högre nivå märks genom ämnesvalet för de självständiga uppsatserna. Den genusrelaterade och postkoloniala underordningen behandlas t.ex. i en av de uppsatserna som bedömargruppen läst; men ämnet nämner också självt uppsatsämnen med anknytning till jämställdhetsfrågor. Dessa förekommer ofta på lärarutbildningen. Ämnet arbetar alltså aktivt med jämställdhetsfrågorna.

3.4 Kandidatexamen

Måluppfyllelse (utvalda mål som granskas i självständiga arbeten)

Nedan syns bedömargruppens omdömen om de lästa uppsatserna. Tabellen är färglagd i enlighet med vår bedömning.

Mål K1	K2	K3	K4	F1	F2	V1
3	2	3	2	1	1	2
3	2	3	2	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3
3	3	2	3	3	2	3
2	2	2	2	2	2	2

Tabell måluppfyllelse kandidatuppsatser engelska

Som synes ovan överväger de positiva omdömena stort när det gäller uppsatser. Det finns några små anmärkningar. Vi har uppmärksammat att en litteraturvetenskaplig uppsats uppvisar en form som motsvarar den anglosaxiska textstrukturen med få underrubriker och en lösare disposition. Det självständiga arbetet liknar då mera essäformen. Detta påverkar dock inte den innehållsliga kvalitén, som är god. Vi är medvetna om att den valda dispositionen motsvarar vissa engelskspråkiga stilguider och forskningspraxis men anser ändå att en anpassning mot den universitetsvetenskapliga tradition som är mest frekvent i Sverige vore önskvärd: nämligen att det självständiga arbetet innehåller en tydlig disposition med innehållsförteckning och motsvarande rubriker och kapitelindelning i texten. Det

skulle också gynna studenters inlärn timer av strukturerat tänkande. Då det dessutom handlar om kandidatnivå är en anpassning till eventuella former för forskningsartiklar i anglosaxisk forskningspress sannolikt inte aktuella i närtid.

I en språkvetenskaplig uppsats som involverade observationer och respondentdata saknades en redovisning av forskningsetiska frågor i empiriska studier (t. ex. CODEX från VR), vilket vi anser är centralt för den typen av undersökningar och ett viktigt lärandemål för de studerande.

3.5 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Den nya kursstrukturen med en större uppsats om 7,5 hp på G2-nivå.
- Utmärkt utbud av kurser på både grund- och avancerad nivå.
- Föreläsningsserien i jämställdhet.
- Översiktlig hemsida med tydlig och bra överblick över lärares forskning.

Kan åtgärdas

- Plan för att få studenter att bli klara med sina uppsatser i tid.
- Alumnundersökning.

Bör åtgärdas

- Formerna för kursvärderingar.
- Utvärdering av kurser, eller diskussion med representant, under pågående kurs.

4 Huvudområde Spanska

4.1 Sammanfattning och reflektioner

Spanskan erbjuder en komplett studiegång i ämnet från nybörjarnivå (preparandkurs) till kandidatnivå som enda ämne vid KAU inom vad som brukar betecknas Moderna språk eller de klassiska skolspråken. Man kan alltså varken läsa franska eller tyska vid KAU. Att spanska fortfarande erbjuds är mycket positivt och verkar till stor del bero på att ämnets undervisande personal har visat stort engagemang för sitt ämne och den flexibilitet som krävs för att med små resurser kunna uppnå goda resultat. Genom ett kontinuerligt utvecklingsarbete har ämnet sedan 1990-talet vuxit och omfattar nu förutom möjligheten att läsa motsvarande 120 poäng från nybörjarkurserna till kandidatnivå även en ämneslärarutbildning och har tidigare även erbjudit vissa fristående kurser för andra avnämare (t.ex Skolverket).

4.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Sammanfattningsvis kan sägas att spanskan vid Karlstads universitet är vid god vigör. Man erbjuder en komplett studiegång, trots begränsningar i medel och lärarresurser, en tydlig progression genom alla kurserna och, tack vare den flexibilitet som periodiseringen erbjuder, ett förhållandevis stort kursutbud. Möjligtvis skulle man här kunna se över kursordningsföljden inom Spanska I – eventuellt skulle man kunna lägga kursen i skriftlig språkfärdighet tidigare under terminens gång, och därefter, eller åtminstone parallellt, kursen i muntlig språkfärdighet. Den Gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS) implementeras tydligt på alla nivåer. Man har också lyckats uppnå goda synergieffekter genom samläsning med bland annat lärarprogrammet. Dessutom lyckas man på ett föredömligt sätt integrera digitala lösningar även på campuskurser.

Bedömargruppen har inte haft tillgång till några kandidatuppsatser, men utifrån självvärderingen och lärarintervjun kan ändå konstateras att avsaknaden av disputerade forskare i språkvetenskap gör att måluppfyllelsen äventyras vad gäller både kursgivning och uppsatshandledning. Språkvetenskapen bör därför prioriteras upp, om man vill ha kvar den som inriktning inom ämnet, exempelvis genom rekrytering av lärarkompetens med språkvetenskaplig inriktning på deltid. Ett alternativ är att man stärker sin litteraturvetenskapliga profil, vilket skulle motsvara lärarkompetensen, och lägger ned den språkvetenskapliga inriktningen.

Vissa oroväckande indikationer om arbetssätt och arbetsmiljö kommer fram under studentintervjuerna. Studenterna framhåller att lärarna ibland varit otrevliga, vilket fått till följd att lärandemiljön uppfattats som opedagogisk, och stundom rentav hotfull. Det är vanskligt att dra alltför stora slutsatser baserat på ett fåtal intervjuer, men informationen manar icke desto mindre till självvrannsakan. I vilket fall som helst

bör ämnet och institutionen säkerställa att det finns tydliga och trygga vägar för anonyma kursvärderingar, där studenterna kan vara säkra på att deras eventuella klagomål inte går att knyta tillbaka till enskilda individer, även i små studentgrupper. Studenter har inte upplevt att de kan vända sig till studentkåren för att tala om missförhållanden, så även kårens arbetssätt och roll bör ses över. Sådant kan vara problematiskt i små miljöer, men kårens roll är till syvende och sist att tillvarata studenternas intressen.

4.3 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna

4.3.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Bedömargruppen har inte haft några självständiga arbeten att utgå ifrån i sitt arbete och baserar därför rapporten på det befintliga underlaget i form av självvärderingen och platsbesöket med intervjuer av lärare, ledning och studenter. Det är därför svårt att uttala sig om de faktiska studieresultaten i förhållande till högskoleförordningen. Bedömargruppen konstaterar att det är positivt att ämnet i sin självvärdering framhåller den Gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS) som utgångspunkt för samtliga kursers nivå och upplägg. Tillsammans med det nationella nätverket för provkonstruktion i grammatik på nivå Spanska I stärker detta bedömargruppens uppfattning att utbildningarna står sig väl i förhållande till vedertagna krav inom ämnet nationellt, men också kraven för högskoleförordningen. Självvärderingens noggranna genomgång av kursernas progression ger vidare vid handen att utbildningens olika nivåer överlag följer en genomtänkt trappa, med omfattande bredd och tilltagande fördjupning inom de relevanta områdena. Både språk- och litteraturvetenskapliga kurser bygger på varandra, utifrån tydliga anvisningar och med en stegvis fördjupning och problematisering. Bedömargruppen menar emellertid att man kan fundera kring upplägget inom en och samma nivå. Enligt uppgift i samband med lärarintervjun påbörjas exempelvis Spanska I med en delkurs i muntlig språkfärdighet om 7,5 hp, medan kursen i skriftlig språkfärdighet om 7,5 hp först kommer i ett senare skede. Det är inte otänkbart att en större säkerhet inom språkets formsystem vore gynnsamt även för den muntliga produktionen, vilket är ett upplägg som praktiseras vid ett flertal lärosäten runt om i landet inom moderna språk. I studentintervjun framkom att hela studentgruppen underkänts under de terminer då studenterna ifråga hade läst kursen. Vi vill därför väcka tanken att ändra den inbördes ordningen för kursgivningen. Bedömargruppen noterar vidare att självvärderingen på ett flertal ställen kommenterar studenternas sämre förkunskaper. Självvärderingen gör gällande att studenterna på senare år visar på "brister när det gäller förkunskaper, sämre

språkbehärskning, minskad vana att läsa böcker/skönlitterära texter, bristande allmänbildning" (s 32) och "svaga förkunskaper", "bristande förkunskaper" (s 34) samt "bristande läsvanor" (s 35); "[d]et är uppenbart att förkunskaperna i spanska har blivit sämre under de senaste fem åren" och att en del studenter tydligen förväntar sig "att utbildningen i spanska ska vara lik gymnasieutbildningen" (s 44), och att avbrott sker p.g.a. "bristande motivation eller förkunskaper" (s 47). I självvärderingens avslutande reflektion anför således under rubriken Problem "studenternas förändrade attityder" där studier ses som "ett slags bisyssla i tillägg till exempelvis arbete, andra studier och barnuppfostran" och det fastläs ånyo att "förkunskapsnivån hos studenter sjunker" (s 50). Samtidigt genomförs dock än så länge inga diagnostiska prov inom ämnet spanska (jfr "angelägna förändringar inför framtiden", s 50). Denna uppfattning speglar de synpunkter som framkom i samband med studentintervjuerna, där studentrepresentanterna pekade på vissa brister i lärandemiljön, i synnerhet när det gäller kurser inom Spanska I. Bedömagruppen konstaterar att det verkar föreligga en viss skevhet i kalibreringen i mötet mellan undervisande personal och studenter. Medan studentföreträdare gör gällande att man garanterat behöver lägga ner mer än 40 timmar i veckan för att klara studierna, även om man läst spanska på gymnasiet, pekar självvärderingen som visat ovan på studenternas bristande förkunskaper. Bedömagruppen har varken mandat eller avsikt att avgöra denna sakfråga; det är mycket möjligt att kunskapsnivån hos KAU:s studenter i ämnet spanska de senaste fem åren har sjunkit. Samtidigt måste utbildningens upplägg svara på de krav som idag ställs och de förutsättningar som råder utifrån samhällets behov och befintlighet; universitetens utbildningar står inte isolerade i samhället, utan måste samagera med sin omgivning som förändras över tid. Så bör t.ex. "barnuppfostran" (s 50) nuförtiden inte längre utgöra ett hinder för universitetsstudier. Vi vill dessutom hänvisa till Högskolelagen 1 kap. § 8: "Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper." Än mer oroande är dock att det i samband med platsbesöket framkom beskrivningar av en studiemiljö präglad av rädsla och obehag, där vissa kurskamrater övervägde besök på studenthälsan samt var på väg att koppla in studentkåren, vilket dock, p.g.a. den lilla miljön, ansågs vara alltför riskfyllt ur ett studentperspektiv. Vidare görs gällande att hela studentgrupper underkänts i vissa delmoment och undervisningsmiljön ska ha präglats av en otrevlig ton. Även om intervjuer med enskilda studenter alltid endast kan ge en ögonblicksbild som dessutom är påverkad av enskilda individers idiosynkratiska perspektiv (och eventuella missuppfattningar) så anser bedömagruppen ändå att de framkomna uppgifterna är av så pass allvarlig art att vi inte kan bortse från dessa i samband med denna rapport. Bedömagruppen anser därför att det är av extra stor betydelse att lärosätet säkerställer att tydliga och trygga vägar för anonyma kursvärderingar alltid finns att tillgå, där studenterna kan vara säkra på att deras eventuella klagomål inte går att knyta tillbaka till enskilda

individer, även i små studentgrupper. Bedömargruppen kan konstatera att det framkom tydligt, både i intervjuer med verksamhetsnära ledning och studentrepresentanter, att nuvarande kursvärderingssystem fungerar dåligt. Detta måste åtgärdas.

4.3.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

I studentintervjuerna betonades att man upplevde lärarna som mycket kunniga och duktiga på att förmedla ämnet. Studenterna betonar även att lärarna gör ett bra jobb med att samla studenter genom en Facebookgrupp, där studenterna kunnat ta del av nyheter på spanska, vilket även bidragit till att studenterna haft möjlighet att få kontakt med studenter som finns i andra årskurser. Detta upplevdes som något som stärkt gemenskapen inom programmet samt något som gett studenterna möjligheter att utöka sin bekantskapskrets. Studenterna var även överlag nöjda med upplägget inom spanskan, även om det under studentintervjun kom fram att det var ett stort fokus på litteraturen snarare än språket. Studenterna upplevde även att universitetet anordnat många olika insparksaktiviteter, men att de saknade en ordentlig introduktion till mer praktiska saker, såsom hur en tentamen fungerar.

I studentintervjuerna framkom det att en student känt ett visst obehag under den första terminen av spanskan, vilket berodde på att en av lärarna upplevdes som näst intill otrevlig när man inte kunde svara på någon fråga och att detta gick ut främst över campusstudenterna. Studenten betonar att detta endast förekom under den första terminen och att dessa problem försvann snabbt, men upplevde ändå att det var en uppfattning som var värd att lyfta. I denna intervju lyftes även att studenterna upplevde att ämnet hade startat väldigt abrupt, då de förväntades skicka in en uppgift om en planering väldigt tidigt på kursen. Samtliga studenter underkändes på denna uppgift och i studentintervjuerna berättade en student att de upplevde det som att de inte hade fått en tillräcklig grund för att klara uppgiften.

I övrigt uppgav studenterna att de inte alltid uppfattade lärandemiljön som god. Studenterna upplever även att de behövt spendera mycket tid för att nå upp till målen i kursen - 40 timmar i veckan var ofta inte tillräckligt. Studenterna uppgav även att de kunskaper de fått med sig från spanska 3 inte varit tillräckliga, trots att det är den nivå som många studenter kommit in på programmet med.

4.3.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Lärarkollegiet består av två lektorer disputerade i spanska med litteraturvetenskaplig inriktning. Enligt vad man kan utläsa från spanskans hemsida är ingen av dem publiceringsmässigt aktiv, men de deltar i institutionens forskningsgrupp, Centrum för Språk och Litteraturredaktik, samt i olika forskningsmiljöer på KAU som Kulturvetenskapliga forskargruppen, Research on Subject-specific Education, och

Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Dessutom deltar de regelbundet på ämnesspecifika konferenser.

Inte mycket kan utläsas ur självvärderingen om utbildningens vetenskapliga grund. En av delkurserna på Spanska III, Icke-verbal kommunikation som didaktiskt verktyg, baseras på ett pilotprojekt finansierat av Centrum för Språk och Litteraturredaktik, men utöver det nämns inget om kursernas vetenskapliga grund. Åtminstone två av de valbara kurserna på Spanska III – Spansk språkvetenskap och språkfärdighet samt Spanskspråkig litteraturteori och litteraturhistoria – torde dock ha vetenskaplig grund. I beskrivningen av Spanska III, i den allmänna genomgången av spanskans kurser, nämns också att "Förvärvade kunskaper från Spanska II fördjupas genom analyser av aktuella vetenskapliga artiklar skrivna på spanska". Det är oklart varför inte resonemanget utvecklats under den specifika rubriken. I intervjun nämndes däremot att vetenskapliga artiklar introduceras redan på grundnivån. Det verkar lite för tidigt att läsa sådana artiklar redan på den nivån, men en reflektion borde i alla fall ha gjorts kring det i självvärderingen. Självvärderingen är ett tillfälle att reflektera över utbildningens grund och struktur, men arbetet med att förklara i vilken mån undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund har inte gjorts.

Viss snedfördelning i den vetenskapliga kompetensen finns i lärolaget. Bägge lärarna är litteraturvetare, vilket borgar för en stark litteraturvetenskaplig kompetens inom ämnet, men språkvetenskapen är sämre betjänt. De språkvetenskapliga kurserna på kandidatnivån bör i möjligaste mån ges av en språkvetare, vilket i än större grad är fallet med handledning av språkvetenskapliga uppsatser. Inga siffror kring antal uppsatser och inriktning presenteras i självvärderingen, och inga uppsatser har bifogats för bedömning, så bedömargruppen kan inte uttala sig om den vetenskapliga nivån eller huruvida de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade resultaten. I intervjun konstaterades att en av de befintliga lärarna tar hand om språkvetenskapen på kandidatnivån, vilket påstods vara oproblematiskt eftersom alla universitetslärare i spanska "har läst språkvetenskapliga kurser". Bedömargruppen kan bara konstatera att språkvetenskapen förtjänar mer än dylik styvmoderlig behandling, även om bedömargruppen är medveten om de begränsningar som ett litet ämne med knappa resurser är hänvisat till. Det är inte helt lätt att rekrytera lärare disputerade i spansk språkvetenskap, i synnerhet inte till ett universitet som ligger bortom pendelavstånd från storstäderna, men i och med att kurserna ges på nätet borde det inte vara omöjligt att rekrytera en lärare på deltid som kan ta hand om de språkvetenskapliga kurserna och uppsatserna. Vill man säkra kompetensen och därmed måluppfyllelsen bör möjligheten övervägas. Ett annat alternativ är möjligen att tänka utanför spanskans gängse uppdelning i språk- och litteraturvetenskap och bara ge litteraturvetenskapliga kurser (utöver kursen i didaktik) på kandidatnivån. På så sätt skulle man bättre anpassa sig efter den befintliga kompetensen och ge spanskan vid KAU en tydlig och egen profil. Ytterligare ett alternativ är att satsa på ytterligare en didaktikkurs, men det skulle kräva att någon av lektorerna mer specifikt riktade in sin forskning på didaktiken.

4.3.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Bägge lektorerna i ämnet har gymnasielärarexamen och har genomfört högskolepedagogisk utbildning. I självvärderingen nämns att en lärare från *Centro de Lenguas e Intercambio Cultural – International House* i Sevilla har tillbringat en termin vid KAU för att hjälpa till med utvecklingen av spanskans ämnesdidaktiska perspektiv. En av lektorerna i ämnet har också genomfört en kurs i ämnesdidaktik i Sevilla.

Den största delen av undervisningen i spanska sker på distans, men lärarna verkar inte ha genomgått distansspecifik högskolepedagogisk fortbildning. Nätundervisning innebär nya utmaningar vad gäller undervisningsmetoder, tekniska förutsättningar, examinationsformer, lärarledd tid, studentkontakt, lärarkompetens och studiesocial miljö. Mycket pedagogisk forskning har under de senaste åren riktat in sig på just nätbaserad undervisning. För att möta de ökade utmaningar som nätundervisningen innebär vore det därför önskvärt att lärarlaget gavs möjlighet att ta del av vetenskapligt underbyggd fortbildning inom området.

4.3.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

Ur självvärderingen framgår att utbildningens användbarhet och dess samhällsrelevans främst gör sig gällande i förhållande till lärarutbildningen som inte är en del av den aktuella utvärderingen. Det är också oklart huruvida de positiva samarbeten inom ramen för VFU med *Centro de Lenguas e Intercambio Cultural – International House* i Sevilla är till gagn för studenter som inte läser lärarprogrammet. Däremot bör övriga samarbeten inom ramen för Erasmus+ o dylikt vara till gagn för samtliga studenter i spanska vid KAU, och ämnets planer på att bygga vidare på detta med hjälp av modern informationsteknologi är mycket lovande och positiva. Vidare ger ämnets Facebookgrupp enligt självvärderingen vid handen att ämnets alumner har stor användning av sina spanskstudier i sitt senare yrkesliv som exempelvis översättare, kommunikatörer, i resebranschen och andra yrken. En systematisk undersökningsverksamhet av alumner på central nivå förekommer dock inte.

4.3.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

I självvärderingen betonas vikten av studenternas synpunkter och hur lärarna vidtar åtgärder baserat på den feedback som inkommer. Självvärderingen beskriver även hur studenterna i förväg får tillgång till studiehandledningen och har möjlighet att komma med synpunkter vid kursstart. I självvärderingen beskrivs även konkreta förändringar som gjorts baserat på feedback från studenterna, såsom att reducera mängden skönlitterära texter på grundnivå. I intervjun med studenterna betonades att

studenterna upplevde att lärarna var mycket duktiga på att återkoppla vilka förändringar som gjorts utifrån studentfeedback, samt att det framkom att lärarna även själva tog fram egna kursutvärderingar som var kursspecifika, där studenterna kunde ge mer detaljerad feedback än i de standardiserade kursutvärderingarna som ges ut i slutet på kursen.

Studenterna var desto mer missnöjda med hur de standardiserade kursutvärderingarna var utformade. Studenterna upplevde att kursutvärderingarna var alltför generella och ofta täckte flera olika kurser och lärare, vilket gör det svårt för studenterna att framföra sina åsikter. Studenterna menade vidare att det fanns vissa begränsningar i hur mycket de hade möjlighet att skriva i dessa kursutvärderingar, vilket gjorde det ännu svårare att skriva hur de hade upplevt enskilda moment eller kurser.

Studenternas möjligheter att påverka sin undervisning genom studentkåren har också förbättringspotential. I studentintervjun framkom att studenterna inom spanskprogrammet hade låg tilltro till studentkårens möjligheter att förändra något inom undervisningen. En student uppgav att hen upplevde att det var meningslöst att vända sig till kåren, då hen hade pratat med tidigare studenter och funnit att många rapporterat problem men att ingenting åtgärdats. Studenten rapporterade även att hen kände en fruktan att hen skulle bli utpekad, då det fanns relativt få studenter och att det sannolikt skulle vara möjligt att lista ut vem som hade vänt sig till studentkåren. Studenten uppgav att dennes tid som studentrepresentant fungerat relativt bra, men att uppdraget stundvis känts obekvämt och att det varit svårt att få igenom synpunkter.

4.3.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Ämnets båda lärare är kvinnor, vilket också enligt självvärderingen speglar studentpopulationen som i majoritet utgörs av kvinnor. En av ämnets lektorer är dessutom institutionskoordinator med ansvar för jämställdhet och jämlikhet. I självvärderingen lyfts det fram att jämställdhetsfrågor behandlas exempelvis vid val av kurslitteratur och i samband med diskussioner om "kursens innehåll och teman", dock inte i någon vidare detalj. Det hade varit önskvärt med en något mer djupgående problematisering i självvärderingen, i synnerhet när det kommer till ämnesinnehåll. Samtidigt är bedömargruppen medveten om att numeriska frågor om andelen lärare av visst kön är ovidkommande för mycket små enheter som ämnet spanska, med endast två lärare.

4.4 Högskoleexamen

Eftersom bedömargruppen inte har haft tillgång till några självständiga arbeten som skrivits på denna nivå så baseras denna text på information som framkommit i

självvärderingar och platsbesöksintervjuer. I självvärderingen nämns det att kursen Spanska II består av fyra moment motsvarande 7.5 högskolepoäng vardera som bygger på de moment som examineras i Spanska I. Dessa moment är spanskamerika, kultur-och samhällsförhållanden, modern spanskspråkig skönlitteratur, skriftlig språkfärdighet samt fonetik och språkvetenskap. Utifrån självvärderingen går det att utläsa att Spanska 2 inte innefattar något examensarbete som motsvarar en examen på högskolenivå, vilket således omöjliggör en högskoleexamen.

4.5 Kandidatexamen

Även på kandidatnivå saknades ett adekvat underlag av nyligen skrivna examensarbeten för att bedömargruppen skulle kunna göra en utvärdering. Bedömargruppen har således utgått från platsbesöksintervjuerna samt självvärderingen. Kandidatnivån, som motsvarar kursen Spanska III, består av fyra delkurser som bygger på det innehåll som behandlats i tidigare kurser. Litteraturhistoria, didaktik, Spaniens historia och språkvetenskap behandlas inför det självständiga arbetet. I självvärderingen nämns det att det självständiga arbetet motsvarar 15 högskolepoäng och att studenterna kan välja mellan att undersöka ett ämne inom språkvetenskap, litteraturvetenskap eller didaktik. Som tidigare nämnt ser bedömargruppen en viss problematik med att det inte finns någon lärare som är utbildad i språkvetenskap som kan agera som handledare för de självständiga arbeten som skrivs inom språkvetenskap. I intervjun med lärarna nämns även att den övervägande delen av självständiga arbeten som skrivs är arbeten med didaktisk inriktning.

4.6 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Kompletta studiegång trots begränsade resurser.
- Genomtänkt implementering av GERS på i princip samtliga kurser.
- Tydlig progression och stort kursutbud samt flexibilitet genom periodisering.
- Goda synergieffekter genom samläsning med bl. a lärarprogrammet.
- God integration av digitala lösningar även på campuskurser.

Kan åtgärdas

- Kursordningsföljden inom Spanska I - skriftlig språkfärdighet tidigare under terminens gång, därefter eller parallellt muntlig språkfärdighet.

Bör åtgärdas

- Språkvetenskapen bör prioriteras upp, om man vill ha kvar den som inriktning inom ämnet, exempelvis genom rekrytering av lärarkompetens med språkvetenskaplig inriktning på deltid.
- Medarbetarna bör erbjudas möjligheten till distansspecifik högskolepedagogisk fortbildning.

Måste åtgärdas

- Säkerställ tydliga och trygga vägar för anonyma kursvärderingar där studenterna kan vara säkra på att deras eventuella klagomål inte går att knyta tillbaka till enskilda studenter, även i små studentgrupper.
- Se över studentkårens möjligheter att ta emot klagomål från studenter.
- Se över arbetssätt på Spanska I, där studenterna stundvis upplevt att lärare varit otrevliga och att arbetsmiljön varit dålig.
- Förbättra användningen av kursvärderingarna, även när det gäller återkoppling till studenterna samt relevans för respektive kurs.

5 Bilaga, Valda examensmål – självständiga arbeten

För att göra utvärdering gentemot lärandemålen i examensordningen lättare att hantera har bedömargruppen valt att splittra upp långa lärandemål i mindre delar och därefter numrerat lärandemålen inom respektive lärandemålskategori

- Kunskap och förståelse
- Färdighet och förmåga
- Värderingsförmåga och förhållningssätt

Som exempel syftar lärandemål **K2** i tabeller över bedömd måluppfyllelse för självständiga arbeten därmed till det, enligt bedömargruppens numrering, andra lärandemålet i kategorin kunskapsmål. Bedömargruppens numrering framgår av listorna nedan under respektive examen.

Kandidat

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,
- **K2:** visa kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor,
- **K3:** visa fördjupning inom någon del av området,
- **K4:** orientering om aktuella forskningsfrågor.
- **F1:** visa förmåga att söka och samla relevant information i en problemställning,
- **F2:** visa förmåga att värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning,
- **F3:** visa förmåga att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter.
- **V2:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta samhälleliga och etiska aspekter.